

Bir şekilde felsefi İdealizme bulaşmış tüm fikirlerin komik gelmeye başladığını farkediyorum. Schopenhauer'ın *İrade ve İdea olarak Dünya'sını* okurken farketmişim kadarıyla fikren hayli *Materyalist* hale gelmişim son birkaç senedir.

Yeryüzünün *tecrübe ettiğimiz* kadar olmadığını inanıp, bir yandan da nasıl Materyalist olabilirsin? Bir şekilde bu fazlalığı izah etmek gerekmez mi? İdea buradan çıkmıyor mu? Bakıyoruz, dünyayı anlama faaliyetimiz, dünyada edindiğimiz tecrübeden fazlasına ihtiyaç duyuyor. Kediler de dünyayı tecrübe ediyor ancak onların bizim kavramlarımızı anlama imkanı yok, o halde insandaki bu fazlalığı izah edecek bir yola muhtacız. Platon'dan beri bunun yolu nesnelerin dışında bir dünya, bir kavram dünyasına inanmak olmuş.

Bununla beraber buradaki mesele, sanırım bu *kavramların* insana dünyayı izah etmekten çok, insanı bir nevi *trans* haline sokması. Biz bir şekilde kendi dünyamızda yaşıyoruz, bu doğru, kavramların dünyası insanların zihinlerinde var ve *gerçek*. Bununla beraber bu dünya bir *yükseklik* değil, bilakis bir hayal dünyası sunuyor insanlara. *Burun* kavramı bize burunların farklarını örtüyor, *masa* dediğimiz her şey birbirinden farklı. O sebeple *İdea* insan zihninin sınırlarının ortaya çıkardığı bir mesele, biz iki masayı birbirinden ayırma zahmetine girmemek için hepsine *masa* diyoruz.

Model olarak İdealizm ve türevleri, insanı (varsa öyle bir şey) *gerçeğe* yaklaştırmaya yaramıyor, bilakis uzaklaştırıyor. İnsana kendi hikayelerini *gerçek* kabul etmek için bir çerçeve sunuyor, *bu dünyada olmayabilir ama bütün bunların geçerli bir dünya var* fikri, her saçmalığı fikir diye ileri sürmeye imkan tanıyor. Bu halde insanlara kendi *sanal* dünyalarını dünyaya teşmil etmek için bir araçtan başka bir şey değil.

Yine de çok zeki insanların buna inanıyor olması sende bir etki meydana getirmiyor mu? Ben Hegel'deki gibi kavramların karmaşık hale gelmesinden etkilenen biri değilim. Hakikat 5 yaşındaki çocuk için de, 50 yaşındaki profesör kadar *erişilebilir* olmalıdır ve buradan anlaşılması gereken, hakikatin çocuğa yakın olduğu değil, Hegel'in de hakikat karşısında beş yaşındaki çocuk kadar acemi olduğu, söylediklerinin onu hakikate daha yaklaştırmadığı.

Hakikate yakınlığın herkes için geçerli bir ölçüsü varsa, bu herhalde *dünyayı izah edebilmek* olmalı. Dünyayı izah etmek için de, onu *olduğu gibi görmek* gibi bir amaç lazım. Bunun yerine *kendi dünyamızı, kavramlarımızı yaparız* demek, bu izah faaliyetinden ve amacından uzaklaştırıyor. İdealizm'de insanlara *FOMO* (Fear of missing out, dışarda kalma veya kaçırma korkusu) üretip, onlara *bunu anlasanız, hakikati de anlayacaksınız* intibai verdikleri sonsuz kavram kuyuları üzerinden, *saygınlık* devşirmekten başka bir *hakikat* göremiyorum.